VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

NEDERLANDS ALS TWEEDE TAAL

Taal beïnvloedt je manier van denken.
Cultuur beïnvloedt ons gedrag.

Rachel Zuilhof
VU-NT2

"Een andere taal is een andere kijk op het leven"
Fedrico Fellini, filmregisseur

Copyright © 2026 VU-NT2

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, door middel van druk,
fotokopieën,
geautomatiseerde gegevensbestanden of
op welke andere wijze
ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Benodigdheden

- Mentimeter
- Hand-out
- Pen

Even voorstellen: VU-NT2: nieuwsbrief VU-NT2

Doelen

- bewust dat **taal** invloed kan hebben op **jouw denken** en op die van de **ander**.
- verbale en non-verbale communicatie mn **aangeleerd** is.
- **handvatten** om aan de slag te gaan met het ontwikkelen van de diversiteitscompetentie.

Disclaimer

De Sapir-Whorfhypothese /

De linguïstische relativiteit

Hypothese gebleven!

Deze hypothese stelt dat de structuur van een taal iemands wereldbeeld en gedachten réchtstreeks bepaalt of beperkt.

Voorkennis activeren

Wat is taal?

Taal is veel meer dan een systeem. Taal is onderdeel van cultuur; de culturele praktijken die mensen elkaar leren. Middel voor mensen om **uitdrukking** te geven aan **hun plaats** in de werelden waarin ze zich bewegen (Voogel, 2025).

Het is het **communicatiemiddel** waarmee personen en groepen hun **identiteit** en hun **betekenisgeving** aan de sociale en fysieke werkelijkheid uiten. In de taal van personen of groepen herken je hun **kennis, opvattingen en waarden** (Hoffman, Verdooren 2018).

Taal beïnvloedt de manier waarop we denken.

Hoogfrequente woorden kunnen per taal en per cultuur/groep verschillen.

1. De woorden die we gebruiken en hoe we ze gebruiken
2. De hoeveelheid woorden die we gebruiken
3. Het gebruik van dezelfde woorden

Hoe we die woorden we inzetten:

- Woorden die in een andere taal niet bestaan
- Talen zonder ik, het wij-gevoel
- Gedachten die horen bij een vrouwelijk of mannelijk woord
- Hoe worden gebeurtenissen uitgelegd

Voorkennis activeren interculturele communicatie; jij en de ander

Wat is communicatie?

- uitwisselen van informatie; de boodschap komt over.
- hetzelfde referentiekader,
- dezelfde betekenis aan woorden, gebaren en emoties.

Het is belangrijk om open te staan voor de verschillen en overeenkomsten tussen de woorden, gebaren en emoties (Trompenaars).

Verbale communicatie

- Uitwisselen van informatie via taal, gesproken of geschreven (Trompenaars).
- Onderscheid tussen **betekenis** van de zin en de **betekenisgeving** van de **spreker** en de betekenisgeving van de **ontvanger**.

Hier spelen **verbale** en **non-verbale aspecten** van communicatie een rol en is afhankelijk van de **context.**

Aspecten

Welke aspecten kun je onderscheiden in verbale communicatie?

- Posities van taal
- Taal en in- en exclusie
- Taal en macht

Aspecten

Welke aspecten kun je onderscheiden in verbale communicatie?

- Taal en sociale representatie
- Lingua franca
- Accenten en status

Aspecten

Welke aspecten kun je onderscheiden in verbale communicatie?

- Taaloverdracht
- Moedertaal of tweede taal
- Taboes, small talk & onderwerpen

Non-verbale communicatie

Non-verbaal gedrag of lichaamstaal; de manier om informatie over te brengen (Navarro).

Minimaal 60% van de communicatie is non-verbaal (Hall) .
Trompenaars zegt zelfs 75%.

Non-verbale communicatie

- **Kinetiek**
- **Paralinguïstiek**
- **Haptiek**

Non-verbale communicatie

- **Proxemiek**
- **Chronemiek**

Non-verbale communicatie

- **Artefacten**
- Uitdrukken en herkennen van **emoties**
- **Gebaren** die verboden zijn
- **Olfacties**

(Hoffman, Verdooren, 2018 / nu.nl 2011)

Non-verbale communicatie

- De aandacht voor non-verbale communicatie verschilt

(Hoffman, Verdooren, 2018 / nu.nl 2011)

Verschillende communicatiestijlen

Niet alleen wat er gezegd wordt is belangrijk, maar vooral ook wie het zegt, hoe zij of hij het zegt en wat zij of hij onuitgesproken laat
(Hoffman, Verdooren, 2018).

Voor de leerder

Veel communicatieve codes en processen in de doelcultuur zijn immers impliciet en non-verbaal (Van de Ven, 2006).

Het is immers aangeleerd gedrag.

Voor een tweedetaalleerder kan het een uitdaging
zijn om de non-verbale informatie op te pikken en te integreren met de verbale boodschap.

Dubbelperspectief

Diversiteitscompetentie is het vermogen **succesvol te communiceren** met mensen die anders zijn dan jijzelf, zonder te vervallen in het romantiseren of stigmatiseren van de ander.

Daarbij zijn **inlevingsvermogen**, **zelfreflectie** en een **open houding cruciaal** (Nuwenhoud, 2018).

Dubbelperspectief

1. Wat is mijn aandeel? Wat zeg ik? Wat laat ik non-verbaal zien? Wat is mijn interpretatie van wat de ander zegt en non-verbaal uitdrukt?

2. Wat is het aandeel van de ander? Wat zegt de ander en wat drukt hij of zij uit? Wat is zijn/haar interpretatie van mijn verbale en non-verbale taal?

3. Wat is de invloed van de sociale context (sociale representatie) op wat ieder zegt en non-verbaal laat zien en op de interpretatie van ieders verbale en non-verbale taal? (Hoffman & Verdooren, 2018)

En nu in je NT2-les?

Stel de ontmoeting centraal

-oefen daarbij met de context:

-setting/karakter van de communicatie,

-onderwerp van het gesprek,

-genre en het script,

-houd rekening met de deelnemers,

-de toon,

-de vorm van de communicatie,

-de volgorde van taalhandeling,

-de verpakking van de boodschap.

(Hoffman, Verdooren, 2018)

Terugkijken & Afsluiting

Om een cultuur te begrijpen,

is het noodzakelijk om de taal te spreken

(Trompenaars, 2012).

Ben je het hiermee eens?

Contact

Bedankt voor jullie aandacht!

Rachel Zuilhof

r.m.zuilhof@vu.nl

Copyright © 2026 VU-NT2
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Literatuur

- Mulder, K. (2024) *Help me een handje*, tijdschrift LES
- Van de Ven, G. (2006*) Kennis en/of Fingerspitzengefühl*, tijdschrift LES
- Hoffman, E. & Verdooren, A.(2018) *De diversiteitscompetentie*, Boom
- Voogel, M. (2026) *Met andere woorden, hoe je taal maakt en hoe taal je raakt,* Mazirel
- Eggermont, D. (2014) *Leniger met taal via TPRS*, tijdschrift LES
- Ten Have, V. (2018) *Total Physical Response*, tijdschrift LES
- Meyer, E. (2014) *The Culture map. Decoding how people think, lead, and get things done across cultures*. New York: Public Affairs.
- Schoenaerts, P. *Omgaan met emoties,* Docent NT2.eu

